

SZFE DOKTORI ISKOLA
SZIKE MŰHELYKONFERENCIA
ÚNKP KONFERENCIA

ÁLLAPOT- FELMÉRÉS

2020. DECEMBER 14. HÉTFŐ 17:00

17:00 A színhzet állapotja szekció (szekcióvezető: Karsai György)

Rácz Attila: „Mit mondjak még: Csak süket, ócska pletyka van...” Oidipusz király előadások az államszocializmus idején

Hevesi László: „Mire jó az?”

Táborosi Margaréta: Dimitrijevics Mara

Porogi Dorka: „Miért, hogy a helyszín a legerősebb?” – Tér és irodalom Monori Lili és Székely B. Miklós színházában

19:15 A módszerek állapotja (szekcióvezető: Stóhr Lóránt)

Daoud Dániel: A Herskó-módszer

Beretvás Gábor: Tanár-képek a negyvenes évek magyar filmjeiben

Csákvári Géza: Fesztivál-világ

Gál Eszter: A kontakt improvizáció definíciói

Szenteczki Zita: Magánmitológiák – Nagy kapituláció

Dobri Dániel: Eötvös Péter, Esterházy Péter: Halleluja – Oratorium balbulum

18:00 Az ideológia állapotja (szekcióvezető: Kékesi Kun Árpád)

Patonay Anita: „Vélemények színháza”

Kelemen Kristóf: Marxista-leninista ideológia jelenléte a Színház- és Filmművészeti Főiskolán

Oláh Tamás: A kisebbség háborúja és a Zitzer Szellemi Köztársaság

Sándor Júlia: Fertőzet – egy XX. századi Eumeniszek-történet

Rainer-Micsinyei Nóra: Metoo definíciók

20:45 A megszólalások állapotja (szekcióvezető: Jákfalvi Magdolna)

Szabó Székely Ármin: Vidnyánszky, Tizenhárom almafa, 2020

Váradi Ágnes: Szomorú Dezső két nőalakja: Györgyike és Bella

Csadi Zoltán: Feketeszárú Cseresznye – dráma- és előadáselemzés

Kerkay Rita: Könnyen érthető színház

Szabó Máté: Koloratúra-történetek: Lucia

Lestyán Attila: A ballroom kultúra teatralitása

17:00 A színészet állapota szekció (szekcióvezető: Karsai György)

Rácz Attila: „Mit mondjak még: Csak süket, ócska pletyka van...”

Oidipusz király előadások az államszocializmus idején. Szophoklész tragédiájának a múlt elhallgatására épülő hatalmi drámaként való azonosítása a Kádár-kor színikritikáiban nyomokban sem lelhető fel. Lehetséges előadások létrehozása, drámai előadáshelyzetek kialakítása szempontjából pedig, alighanem ebben a kontextusban rejlik korszakos felismerések lehetősége.

Kazimír Károly, Marton Endre, Ruszt József, Bozóky István, Nógrádi Róbert, Szilágyi Albert, Ádám Ottó, Giricz Mátyás, Seregi Zoltán, Babarczy László rendezéseinek és Hubay Miklós, Sós György politikuma akár egy szemtelen Szfinx mai rejtvénye is lehetne. Ne hivatkozzunk a görög mítoszok értelmezési nehézségeire, gondolkodjunk és beszéljünk inkább erről az új feladványról.

Táborosi Margaréta: Dimitrijevs Mara

Dimitrijevs Mara. Nő. Zsidó. Magyar. Kisebbségi. Színházigazgató. Dimitrijevs Mara jelenléte a vajdasági színházi életben több kérdést is felvet. Hogyan lehetett nő létére egy magyar intézmény igazgatója az 1950-es években? Miért jött vissza/ el sem menekült a zsidóüldözések alkalmával? Hogyan viselte, hogy a társulata számára felépített színházépület üresen maradt miután politikai erővel szétzavarták színészeit? A Járasi Magyar Népszínház tíz éves fennállása alatt vezette az intézményt szülővárosában. Csak ebben a tíz évben létezett professzionális színjátszás Topolyán. Dimitrijevs Mara táncosnő szeretetett volna lenni, színésznőként érvényesült, aki a rendezésben is kipróbálta magát. Nevét a mai napig viseli az azóta újjászerveződött amatőr színtársulat. Princetownban, Amerikában halt meg 1992-ben, 79 éves korában.

Hevesi László: „Mire jó az?”

Miért éri meg alkalmazni a színészmesterség oktatásban Shylock szerepét. Előadásomban Shakespare *A velencei kalmár* című színművének III/1. színét fogom vizsgálni a Shylockot alakítószínész szempontjából.

Porogi Dorka: „Miért, hogy a helyszín a legerősebb?” – Tér és irodalom Monori Lili és Székely B. Miklós színházában

Pilinszky-sort idéz Monori Lili, amikor a Szentkirályi utcai pincéről nyilatkozik. Előadásomban a pincebeli színházi műhely irodalmi anyagokkal való kapcsolatát, tér és szöveg egymásra hatásának színészi gyakorlatát vizsgálom az alkotók pályáján.

18:00 Az ideológia állapotja (szekcióvezető: Kékesi Kun Árpád)

Patonay Anita: "Vélemények színháza"

Dévényi Róbert a KISZ Központi Művészegyüttes Irodalmi Színpadán olyan amatőr színházi előadást rendezett 1978-ban, amelynek célja volt a munkások színházra nevelése és színházzal nevelése egyaránt. A kirostált kavics című előadás, gondolkodási, cselekvési lehetőséget teremtett a munkásnézők számára üzemek, gyárak tereiben, munkásszállások klubszobáiban. Prezentációmban ezt az előadást mutatom be fókuszálva Dévényi témaválasztására, rendezői koncepciójára, közönségének cselekvési lehetőségeire.

Oláh Tamás: A kisebbség háborúja és a Zitzer Szellemi Köztársaság

1992 tavaszán aránytalanul sok háborús behívó érkezett a szinte teljesen magyar lakosságú vajdasági Oromhegyesre. Válaszul mintegy 200 helyi lakos zárkózott be a falu pizzeriájába, s kikiáltották a Zitzer Szellemi Köztársaságot. Békés ellenállásuk 96 napig tartott. Ez volt a vajdasági magyarság legnagyobb háborúellenes megmozdulása.

Rainer-Micsinyei Nóra: Metoo definíciók

Előadásomban a # metoo mozgalom -a digitális feminizmus legelterjedtebb változatátörténeti és fogalmi tisztázásán túl, eredményeiről és a mozgalmat ért feminista kritikákról adok áttekintést.

Kelemen Kristóf: Marxista-leninista ideológia jelenléte a Színház- és Filmművészeti Főiskolán

A műhelykonferencián azt mutatom be, hogy az államosítás korszakának egyes főiskolai intézkedései (kollégium megnyitása, tandíjmentesség, marxista-leninista tanszék megalapítása) az évek során milyen hatással voltak a hallgatók belső hálózatára, a társadalmi összetételükre és a politikai meggyőződésükre.

Sándor Júlia: Fertőzet – egy XX. századi Eumeniszek-történet

Antik mítosz és megtörtént események egybeírásából született Hélène Cixous *La Ville parjure ou le Réveil des Erinyes* című 1994-es drámája. Ez az előadás ragály és megtisztulás történeteként mutatja be a francia drámairodalom antik előképeket idéző kortárs darabját.

19:15 A módszerek állapota (szekcióvezető: Stóhr Lóránt)

Daoud Dániel: A Herskó módszer

Herskó János intézmény vezetői szerepvállalásának fókuszában bemutatom tanítói pályáját, oktatás módszertanát. Megvizsgálom Herskó János tanári emlékezetét, strukturális beágyazottságának tükrében, majd következtetések vonok le tehetség fogalmával kapcsolatban.

Csákvári Géza: Fesztivál-világ

A COVID-19 pandémia hatósági korlátozásai soha nem látott folyamatokat indukáltak a fesztivál-világban. A régi világ fesztiváljainak megjelenési formája, melynek fő lényege a lokális jelenlét, a velencei mustra 1932-es beindítása óta változatlan, ám most irreverzibilis változásokon esett át. Előadásomban kitérek arra, mit értünk filmfesztiválok hálózata alatt, a forgalmazásban betöltött szerepükre, illetve, hogy az eddig ismert offline megvalósulás struktúra hogyan alakult át az online és hibrid rendezvények megjelenével.

Szenteczki Zita: Magánmitológiák – Nagy kapituláció

Színházrendezőként az foglalkoztat, hogyan tud egy előadás sok emberhez, széles közönségréteghez szólni akkor, ha az alkotás magja, kiinduló alapja valakinek a legszemélyesebb magánügye. Az egyén/ egyének személyes története hogyan válik mitológiává, vagyis közösségi történetté egy-egy előadásban. Ezeket a kérdéseket vizsgálom most Kárpáti Péter – Stork Natasa – Zsótér Sándor: *Nagy kapituláció* c. előadásában.

Beretvás Gábor: Tanár-képek a negyvenes évek magyar filmjeiben

Hogyan jelenik meg a tanár figurája a negyvenes évek magyar filmjeiben? Hogyan csapódik ez le a korabeli sajtóban? Előadásomban azt igyekszem megvilágítani, hogy a negyvenes évek Magyarországon hogyan reflektált a művészeti alkotásokra a tágon értelmezett kritika, milyen kultúrpolitikai diskurzusokban jelent meg a tanár figurája.

Gál Eszter: A kontakt improvizáció definíciói

A kontakt improvizáció gyakorlása, testhasználatát meghatározó változást hozott az 1980-as évek magyarországi alternatív színház- és táncművészet alkotófolyamataiban. Előadásomban a kontakt improvizáció történetét mutatom be, majd a táncforma mozgástechnikai definícióit tekintem át és a kontakt improvizáció előadás formáját tárgyalom.

Dobri Dániel: Eötvös Péter, Esterházy Péter: Halleluja – Oratorium balbulum

A szöveg teatralitása a kórus függvényében (zenedramaturgiai elemzés). „Aki a szöveget írja, kicsit ijedten kérdezi: mi lesz az énekelt szöveg értelmével? Mennyire marad meg, vagy mennyire válik a zene részévé? Ki beszél? A zene vagy a szó? Vagy mégiscsak együtt beszélnek? Ebben reménykedünk? Abban, hogy keletkezik egy új grammatika, amelynek elemei a zene és a szó? A hangok?” – teszi fel a kérdést Esterházy Péter az *Oratorium balbulum* Prológusában. A műhelykonferenciáján ezekre a kérdésekre keresem a választ.

20:45 A megszólalások állapota (szekcióvezető: Jákfalvi Magdolna)

Szabó Székely Ármin: *Vidnyánszky, Tizenhárom almafa, 2020*

A Nemzeti Színház előadása új perspektívát kínál a Trianonról szóló színházi beszédhez. Wass Albert Észak-Erdély-fikcióját dokumentum szövegekkel ötvözve a *Tizenhárom almafa* történelmi emlékezetünkhöz ír hozzá, és határozottan lép be a politikai ideológiák terébe. Rendezte: Vidnyánszky Attila, főszerepben: Szarvas József és Rátóti Zoltán.

Csadi Zoltán: *Feketeszárú cseresznye – dráma- és előadáselemzés*

Az 1930. november 6-án bemutatott *Feketeszárú cseresznye* hozta meg Hunyady Sándor számára az igazi sikert és tette elismert drámaíróvá. Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy mi lehetett ennek a nagy sikernek a titka. A Vígszínház jellegzetes játékhagyománya, az előadás népszerű szereplői, illetve a Trianon-kérdés megformálása, a történelmi események egybejátszása a szereplők egyéni sorsával mekkora szerepet játszottak az előadás és a dráma népszerűségében. Műelemzés a Pfister és a Philther-módszer kínálta szempontok alkalmazásával.

Várad Ágnes: *Szomory Dezső két nőalakja: Györgyike és Bella*

Szomory Dezső egy éven belül kétszer fog hozzá ugyanannak a témának a megírásához: 1912-ben állítja színpadra a Vígszínház a *Györgyike, drága gyermek* című darabot, majd a következő év januárjában a *Bella* bemutatójára kerül sor. A címszereplő mindkét esetben Varsányi Irén. Mi a kapcsolat a két fiatal lány között? Két házasság története a két darab: két furcsa házasságé, Györgyike esetében egy igazán gazdag idősebb úr a férj, és egy fájdalmas nemszerelem az összekötő kapocs, és Bella is egy kényszerházasságban élve keresi identitását, nőiségének határait. Györgyike és Bella egymásnak kiegészítő- és ellenpontjai? Az előadásom középpontjában e két női főszereplő áll, karakterük és sorsuk hasonlósága és eltérése kutatásom tárgya.

Kerkay Rita: *Könnyen érthető színház*

A könnyen érthető kommunikáció az akadálymentes információ áramlását teszi lehetővé a megértési nehézséggel élő személyek számára, lehetővé téve, hogy a befogadó a kommunikációs képességeinek megfelelő szinten jusson információhoz. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy egy színházi előadásban a színészi jelenlét, a látványvilág, a zeneiség képes-e ezt a funkciót betölteni. Hogyan lehet ezekkel egy irodalmi mű befogadását tanulásban akadályozott fiatalok számára megkönnyíteni, anélkül, hogy helyettesítő szöveget használnánk, és az eredeti szöveg költőisége sérülne.

20:45 A megszólalások állapota (szekcióvezető: Jákfalvi Magdolna)

Szabó Máté: Koloratúra-történetek: Lucia

Kutatásom alapvetően a zenés színházon belül az opera nonverbális, vokális momentumára, a koloratúrára koncentrálok, melynek történeti, zeneelméleti kutatásán keresztül annak jelenkori helyzetét, előadói lehetőségeit vizsgálja egy olyan módszer lehetőségét sugallva, mely az a énekes és rendező közötti színpadi munka során tartalommal tölti meg az énektechnikai bravúrt, és egyúttal meg is segíti azt. A konferencián Donizetti *Lammermoori Lucia* III. felvonásában található áriát elemzem, ez az úgynevezett örülési jelenet. A koloratúrák elemzési szempontrendszerét a benne található kadenciára fókuszálva állítom össze, kitérek a témát leíró fogalmak rövid ismertetésére, miközben követem a száznyolcvan év alatt gazdagon variálódó alapanyagot a szerző eredeti verziójától saját változtatásain át a különböző előadói szokásokig. Kiindulásként bemutatom az ária szerkezetét, a műben elfoglalt dramaturgiai szerepét és ezen belül azokat a drámai és legfőképpen zenei eszközöket, melyekkel a mű az örület ívét, annak körülményeit ábrázolja. Énekesi példákkal illusztrálom, az előadáson belül ezt miként hozhatja létre az énekes, miként támogatja (vagy akadályozza) a színpadi munka különféle, rendezői, karmesteri, előadói rutinja és összegzem a nézői elvárásrend felépülését.

Lestyán Attila: A ballroom kultúra teatralitása

Kutatásomban a teatralitást kulturális modellként értelmezve elemzem a ballroom kultúra láthatatlanságban létező közösségének színházszerű eseményeit, annak két éves hazai megjelenésére fókuszálva. A ballroom kifutószerű színpada, látvány- és hangzásvilága, a különböző kategóriák által megkövetelt szerepek, a performerek színészi munkája, a különböző testtechnikák kodifikáltsága, a ball nevében meghatározott, jelmezeket és előadásmódot átszövő tematika, az előadók közti hierarchiát meghatározó házakba tagozódás, és az azon belüli minősítési rendszer, illetve a több mint harminc éven keresztül őrzött és táguló konszenzusos fogalomtár mind-mind lehetőséget adnak ezek művészsínházi kontextusban való vizsgálatára.

**A konferenciára regisztrálni a
doktori@szfe.hu címen december 13.
vasárnap este 8 óráig lehet.
A regisztráltaknak a konferencia Zoom
meghívóját december 14-én küldjük.**